

Dagens ord – förut

Kort förklaring: Förut betyder tidigare. Något som har hänt.

I den här guiden får du förslag på samling, hur ordet förut kan användas under skoldagen, aktiviteter i Skoltavlan samt förslag på aktiviteter, sånger och böcker som hjälper eleven att upptäcka och förstå ordet förut.

OBS! Tänk på att modellera under hela samlingen och var extra noga med att modellera dagens ord varje gång det förekommer. Modella är när personal använder samma AKK-sätt som eleverna tillsammans med sitt tal, utan krav på att eleven ska göra det. Detta kan göras med gester, tecken eller bildsymboler (i exempelvis kommunikationskortor, kommunikationsböcker eller digitala hjälpmedel).

Samling (20 min)

Introduktion av dagens ord

- Lyssna på Jag gillar det av Linn Johnels.
- Berätta att dagens ord är förut.
- Säga ordet förut med klassens gemensamma AKK-system.
- Be eleverna leta upp ordet i sina individuella AKK-system. Elever som inte har ett eget AKK-system kan använda basordskartan som följer med materialet. Om ordet inte finns i elevernas system så lägg till det.

Förklara ordet

- Säg "Förut betyder tidigare".
- Synliggör ordet förut genom att visa foton och jämför med nu. "förut var det vinter" (sätt fotot på rutan förut), "nu är det vår" (sätt fotot på rutan för nu, "förut hade jag långt hår, nu är det kort", "Förut promenerade vi ute. Nu ska vi gå/springa/dansa inne".

Förslag på material:

Kognitivt stöd för förut - nu - (färgad bakgrund, två rutor att sätta bilder/föremål på). Foton som passar i rutorna på det kognitiva stödet, exempelvis skolgården i en annan årstid och den aktuella årstiden, en personal med en tidigare frisyr och ett aktuellt foto, en rörelseaktivitet som gjorts tidigare och en bildsymbol för exempelvis gå/springa/dansa.

Läs berättelsen

Läs berättelsen om Malte antingen på skärm eller utskriven.

Spela och berätta

Sjung Jag har nå't att säga. När sången är slut - modella att initiera, håll upp ett foto och berätta att förut... Om eleverna visar tecken på att vilja berätta - fråga om de vill berätta vad som hänt förut och låt dem välja ett foto (eller dra ett). Hjälps åt att berätta om bilden och visa de övriga i gruppen.

Förslag på material:

foton på något som hänt

Ordbild

- Visa ordbilden, ljuda fonemen (**f-ö-r-u-t**) och följ med fingret. Ordbilden finns i slutet på denna handledning.
- Sätt upp ordbilden på väggen.

Extra aktivitet

Lyssna på en sång eller titta på ett videoklipp.

Sånger:

Som jag hade dig förut av Melissa Horn

Böcker:

Mina bilder efter stormen" av Éric Veillé

Tecken på lärande

- Eleven tittar mer när du tecknar/använder deras AKK.
- Eleven tittar mer på sitt AKK.
- Eleven reagerar när du säger ordet.
- Eleven utforskar ordet i sitt AKK. Tolka och svara på de symboler eleven väljer även om det inte är det aktuella basordet.
- Eleven verkar förstå ordet i en vardagssituation, exempelvis vid maten, påklädning eller bokläsning.
- Eleven verkar även förstå ordet i nya situationer och aktiviteter.
- Eleven använder ordet oftare i situationer där det passar in.

Använd ordet under hela dagen

Kom ihåg: Modella bara ordet, förhör inte eleverna om deras förståelse av begreppet. Uppmärksamma och svara när eleven själv uttrycker något, oavsett om det är ett basord eller inte. Om eleven kan uttrycka ordet och vet vad det betyder så ställ öppna frågor eller vänta och förvänta. Instruera eller uppmana dem inte att använda fokusordet.

Använd ordet förut under hela skoldagen. Prata om vad som hänt förut under dagen, titta på foton på sådant som hänt förut, notera och kommentera om en elev reagerar när ni kommer till en plats ni varit på förut, eller verkar känna igen en sång som ni har lyssnat på förut. Hämta inspiration nedan och försök att använda olika kommunikativa funktioner under dagen.

Kommunikativa funktioner

Önskemål och behov	Protestera	Berätta, fråga, svara	Kommentera
samma som förut	förut fick jag det gick ju förut	förut... hände det förut ? förut lyssnade jag på	Samma som förut (om någon aktuell händelse) varit här förut gjort det här förut

Undervisningsmaterial i Skoltavlan

I Skoltavlan finns följande övningar som innehåller basordet förut. Du hittar dem i biblioteket under kategorin kommunikation. Information om inställningar för materialen finns i den övergripande handledningen för basord.

- Malte – berättelse
- Malte – ramsa
- Malte – frågor
- Malte – välj samma
- Malte – samtalskarta

Tips! Du kan också skriva ut text, bilder, bildsymboler och samtalskartor till berättelser och ramsor som stöd i undervisningen. Materialen finns på samma sida som denna lärarhandledning på Skoltavlans hemsida.

Förslag på aktiviteter utifrån ämnesområden

Estetisk verksamhet	Ta ett foto innan en färg- och formaktivitet. Visa efteråt och jämför förut (tomt papper) och nu (papper fullt med färg).
Läsa, skriva	Ritprata och skriv medan eleverna ser/hör om något som hänt förut och hur det är nu.
Motorik	Sätt upp stationer och använd bildschema. Gå igenom efteråt och prata om vad ni gjort förut.
Vardagsaktiviteter	Sätt symbolen förut där schemabilder som tas bort när de är genomförda förvaras.
Verklighetsuppfattning	Gör ett collage med foton på sånt som hänt förut.

Fler förslag som inspiration!

Följ frön

Material: Kamera, skrivare, krassefrön, exempelvis tomt mjölkpaket med fuktigt hushållspapper, AKK-system.

Ord, fraser: förut, hur var det förut? titta förut...

Gör så här: Häll ut fröna tillsammans och fota hela processen när fröna växer. Visa eleverna och prata om hur det såg ut förut.

Gemensamt skrivande

Skriv fylla-i-meningar, till exempel på temat ”Det var en gång...”: Förut fanns _____.

Eleverna kan välja ord att fylla i meningen med:

- sagokort med karaktärer
- sitt AKK-system

OBS! Vägledning för detta moment hittar du i den övergripande lärarhandledningen.

Ordbild

fö r u t

